

Vaqif Səmədoğlu

Uzaq Yaşıl Ada

AZERI.org saytından - bu sayt Azərbaycan International jurnalı tərəfindən yaradılıb
Mətni yığıb Nərgiz Abadi, veb üçün hazırlayıb Arzu Ağayeva, 2001.

© Vaqif Səmədoğlu

1

Mənim ünvanım:

Nəhayətsizlik.

Zama an.

Məkan.

Dünən,

bu gün,

və sabah.

Görünən,

Görünməyən.

Eşidilən,

eşidilməyən.

Qalaktika.

Günəş sistemi.

Yer kürəsi.

Torpaq.

Bir az Avropa.

Bir az Asiya.

Böyük ölkə.

Doğma yurdum

Azərbaycan.

Bakı.

Sakit bir küçə.

Ev dörd, mənzil otuz yeddi.

Otaq.

Üçbucaq masa.

Kağız və qələm.

Şerlər...

Səhifə 6 , 1962

2

Vaxtsız ölsəm,

çox yaşadı, deyin.

Vaxtsız öldü, deyin,

qoca ölsəm.

Bir il yatıb, ölsəm,
Qəflətən öldü, deyin.

Uzun sürən xəstəlikdən sonra öldü, deyin,
Qəflətən ölsəm...

Səhifə 7, 1962

3
Mən tez gəldim.
səndən tez.
Sənsizləndim.
Sənsiz
bir az gəzdim.
Gözlədim.
Göydə
bulud gözlədi.
Mənə göz elədi.
Bilmirəm indi,
gözlər kimindi...
Bəlkə sənindi,
bəlkə mənimdi...

Səhifə 9, 1962

4
Min yerdən dənizə
gəmilər çıxır, ay ana,
ürəyim darıxır.
Bilirəm, ay ana,
ürəyim bilir,
tapılmır bu müdhiş
dənizdə itən.
Bir qayıq da belə
keçmir ömürdən...

Səhifə 11, 1963

5
Romada nəhəng kilsələr,

Bakıda iri gözlü,
 balkonu sarmaşığı bir qız var...
 Nyu-Yorkda
 Allaha çatmaq istəyən evlər,
 Bakıda
 siqaret tüstüsüylə dolu,
 on dörd metrlik bir otaq var...

Səhifə 15, 1963

6
 Göy üzü yaşayırsa,
 Qara buludla, maviliklə,
 Yer üzü
 Əməklə ya kələklə,
 Mən də dolanıb,
 Yaşayıram bəlkə,
 Göy üzündən uça-uça,
 Yer üzündən qaça-qaça...

Səhifə 17, 1963

7
 Ac, zalım, avara
 vurxunur meşədə canavar.
 Meşə var - çox şükür!
 Peşə var - çox şükür!
 Var dişi canavar -
 - eşq var - çox şükür!

Ac, zalım, avara
 vurxunur meşədə canavar.
 Meşə var – eşələn!
 Peşə var – dişlə!
 Dişi var – kişilən!
 Var xoşbəxtlikdən...

Ac, zalım, avara
 vurxunur meşədə canavar...

Səhifə 19, 1963

8

Nəyə hürürsən?

Kimə?

Adamlar keçir gülə-gülə
yanından.

Sənsə hürürsən

bu dünyaya

hər yandan.

Bəlkə yadına düşür

babanı didmiş canavarlar?

Nə olsun..

Canavar pəncəsindən çıxıb,

kim sağ-salamat qalar?

Nədən hürürsən,

kimi görürsən,

gürub günəşi tək

qızarmış gözlərinlə?

Hürmə!

Böyükdür bu dünya.

Dilini kim duya?

Kim bilə?

Yalan deyilsən ki,

Hürdüyün gəzsən dildən- dilə!

Səni necə başa salım...

Hürmə,

qadan alım!

Şəhər yerində

qapmağa, hürməyə bir şey tapılmaz.

Lal dolan bir az.

Əvvəlin sonu

nə olacaq görərik,

lazım olsa, lap hürərik.

Sən öz başına,

mən öz başıma...

Səhifə 20, 1963

9

Üç səs eşitdim:

Qalın səs,

Orta səs,

Nazik səs.

Qalın sordu:

—Necəsən?

Orta sordu:

—Necəsən?

Nazik sordu:

—Necəsən?

Dedim:

—Elə belə!

—Elə belə.

—Elə belə...

Səhifə 23, 1963

10

Son gecədir bu gün yenə,
Sabah yenə son səhər,
Son yel dolur son yelkənə,
Qayıq üzür birtəhər...

Axırıncı ağacdır bu,
Əsir sonuncu külək,
Bağlayır sonuncu yolu
Yenə sonuncu fələk ...

İndi son küçə üstünə
Yağacaq son addımlar,
Yenə dönəcəklər tinə
Sapsarı son adamlar...

Doğulur sonuncu insan,
Sonuncu insan ölür,
Yenə son dəfə ağlayan,
Son dəfə gülən olur...

Xançal götürmə əlinə,
Düşməninə görsən əgər!
Son gecədir bu gün yenə,
Sabah yenə son səhər...

Səhifə 25, 1963

11

Bu bulud
rəhmətlik nənəmə
oxşayır.

O bulud
qonşu küçədəki
qarayanız suçuya.
İnsanlar axır
Bulud-bulud
göy üzündə.
Yaxınla,
yadla doludur
göy üzü də...

Səhifə 26, 1964

12
İldırım çaxdı.
Diktator imzası tək möhkəm,
ümid kimi aydın və qısa...

Sonra yağış yağdı.
Yer üzünə axdı
göy üzünün artıq yükü...

Sonra bürkü...

Səhifə 27, 1964

13
Bu külək
Yer üzündə əsmiş, əsəcək
küləklərdən
ən qorxulusu deyil hələ.
Sarısından qorxduğum
küçə fanarının işığı
bir anlıq qorxudur,
qorxuların ən qorxulusu deyil hələ.
Qapınız bağlandı...
Ancaq bu qapı
bağlanan qapıların
ən qorxulusu deyil hələ...

Səhifə 28, 1964

14

İndi ən qara fikirlərim
bağırsa telefon səsiylə,
qaldırmayacağam
son günümün dəstəyini.
Nə işdə,
nə evdə tapa biləcək
çarəsizlik məni.
Sevincdə gizlənmişəm indi!...

Səhifə 31, 1964

15

Ölümümə bir az qalmış
Darayacağam saçlarımı,
Təmiz, ağ köynək geyəcəm,
Ölümümə bir az qalmış.

Ölümümə bir az qalmış
Göy üzü mavi olacaq,
Buludlar köpük-köpük.

Məktub yazacağam sənə.
Sevirdim, sevirəm, sevəcəyəm
Deyəcəm,
Ölümümə bir az qalmış,
Ölümümə bir az qalmış...

Səhifə 32, 1964

16

Sabahdan yağış, yağış, yağış...
Qışda yağır,
qar üstünə yağır yağış...
Bağışla,
bağışla, yadıma düşdün,
yağış yağanda...
Qar islanarkən düşdün yadıma...
Bağışla...

Səhifə 34, 1964

17

Yorğun qol kimi
 düşəcəksən bir gün
 divarların yanına.
 Gözləmə
 əbəs yerə.
 Allah da kiminləsə danışır.
 Ömrünü ölümə qoy...

Səhifə 35, 1964

18

Bu gün buludlar
 sinədə qalmış söz kimi,
 və o söz rəngindədir
 bu gün hər yan.
 Cavabsız ölmüş
 sualların qəbristanlığıdır
 başqa insan...

Səhifə 35, 1964

19

Bir il keçəcək...
 Mən adi
 on beş vaqonlu
 “Moskva-Bakı” qatarına minib,
 cənuba gedəcəm.
 Axtarmayacaq məni
 Moskvada bir kəs belə,
 yad etməyəcək məni
 Moskvada bir səs belə.
 Mən isə,
 Bakıya aparacağam
 bu yataqxananın sarı qapısını,
 küçələrin pisini, yaxşısını,
 Sənin təbəssümünlə dolu
 dar otağımın havasını,
 Bakı arzularımın Moskvasını...

Səhifə 37, 1964

20

Sözlərini də,
ləhcələrini də
unuda bilmirəm.
Yadımdan çıxsa bilər qanunların.
Başqa dillərin dənizinə
atsa bir gün məni
ömrün qəflət,
ömrün soyuq seli,
bir an belə unutmaram
kədərini,
sevincini,
ümidini.
Bir hissini də unutmaram, azəri dili...

Səhifə 39, 1964

21

Mən sağ ikən
yox olsa Xəzər,
kəsilsə qağayıların səsi,
silinsə qayaların kölgəsi..
Mən sağ ikən
barmağımdan üzük kimi
ömrümdən Xəzər çıxsın, Xəzər itsə...
Neyləyəyəm,
neyləyəyəm
dəniz də getsə...

Səhifə 43, 1964

22

İri
mavi mamont idim,
yer üzünün buz ömründə...
O vaxt nə Koroğlu vardı,
nə Meri Pikford,
nə Lemberanski, nə Henrix Ford.
O vaxt
sağ yox idi,
sol yox idi.
İşıqforlu yol yox idi.
Buz...

Dəniz...
 Yenə buz...
 Soyuq idi..
 İri,
 mavi mamont idim.
 İndi...fortepiano müəllimiyəm.

Səhifə 51, 1964

23
 Bu çinardan dar ağacı,
 royalımın taxtasından qış ocağı
 quracaqlarsa...
 Demək,
 nəfəs almışam,
 ömrüm boyu asılarkən...
 Demək,
 buz olmuşam,
 ayaqlarımın altıda Günəş basılarkən!...

Səhifə 52, 1964

24
 Qapqara gözləri
 qurquru ağacda,
 daralmış şəhərlə,
 qaralmış şəhərlə
 sürünür kor qoca.
 Ağacla damcı-damcı
 kor yağır küçəyə.
 Ağacla damcı-damcı
 kor yağır gecəyə...

Səhifə 53, 1964

25
 Dünən yığışib getsən də,
 qaya rəsmləritək
 köhnə gəldi mənə
 dirsəklərinin
 masanın tozunda qalmış yeri.
 İki ağ ləkə.

İki yumru.
Sənsizliyimin
bərəlmış gözləri...

Səhifə 60, 1965

26
Qışda dəniz,
qapısız, pəncərəsiz.
Qışda dəniz,
göy üzüylə əkiz.
Söyüd ağaclarını
evə gətirmək istəyirəm qışda.
Baba olmaq istəyirəm
bu yaşda.
İnanıram qışda
insan ömrünün
xoş günlərlə dolduğuna.
İnanmıram, amma
gəmilərin
"doğur-doğur" olduğuna...

Səhifə 62, 1965

27
Rənglənilib tozla
pəncərənin şüşəsi...
Kimsə adını yazıb şüşədə,
barmağıyla tozu yara-yara.
Kimsə toz içində
vals oynayıb,
barmaq üstə, ora-bura,
insan var, toz var, neyləmək?
Silinəcək kirli əsgiyə
pəncərəyə yapışan toz,
insan adı,
bir də toz üstə vals...
Axı
pəncərə təmiz olmalıdır,
axı
"Dünya bir pəncərədir,
hər gələn baxıb gedər..."

Səhifə 64, 1965

28

Küləkli payız günündə
atılmış bağ evinin
qapısıtək
açılır, örtülür
ürəyim.
Barmağımla
günlərimin profilini çəkirəm
dünya pəncərəsinin
toz basmış şüşəsində...
Ay Allah,
heç olmasa
başımı sıgalla!

Səhifə 65 , 1965

29

Qapısında bir zəng var
hörümçək toru
basıb üstünü.
Otağında
bir cüt kreslo durur
biri it günündədir,
o biri təptəzə qalıb.
Pəncərəsinə
bir akvarium qoyub.
Beş-on balıq üzür
bulanıq suda.
Hamısı öz işində, gücündə...

Səhifə 72, 1966

30

Başqa bir qız da
var imiş
səndən başqa
yer üzündə, gülüm!
İndi ya sən öldür məni,
ya da mən səni...

Səhifə 73, 1966

31

Sənin səhərdən axşama kimi oxuduğun
o qəribə, yumşaq, anlamadığım dildə mahnı indi də,
by gün də qulaqlarımda çalınır.
Bu gözəl və təsəllisiz,
bu uzaq və təsəllisiz mahnının
özgə dilli sözləri
əzbər olub dilimdə, qulağımda...
Sənin səhərdən axşama kimi oxuduğun
o qəribə mahnı
vətən kimi uzaq,
vətən kimi yazıq,
vətən kimi sayaqdır, bir sayaq...

Səhifə 76, 1966

32

Günəş nədir?
İşığında
səni görmədiyim
bir ulduz.
Dünya nədir?
Sənin evinə apararı
bütün yolları bağlı
bir planet...

Səhifə 78, 1966

33

Gör bir necə
ayrı saldı baxtımız bizi
meşə ağaclarından,
dağ otlarından,
çay daşlarından.
Allahdan
aldığımız ömrü
gör bir necə
payladığımız insanlara!

Səhifə 79, 1966

34

Bu gün
ləpədyəndə
qapqara mazuta bulanmış
bir qağayının
meyiti üstündə
xaç kimi dayanmışam.
Məzara da
bənzəməyə başladım,
ana...

Səhifə 80, 1967

35

İstidən qaçıram...
Amma nə evimizdə,
nə küçələrdə,
nə qohum, nə dost evində
yağış yağmır.
İstidən qaçıram...
Lakin bir damcı şəh belə yoxdur
gördüyüm üzlərin
üzərində.
İstidən qaçıram...

Səhifə 81, 1967

36

Qağayını saymasaq
Allahla dəniz arasında
kimsə yox...

Səhifə 81, 1967

37

Məni bir günün içində
tutub,
hökümünü vermək olar.
Elə həmin gündə

kürəyimi
 dayamaq olar divara.
 Di gəl,
 min il,
 yüz min il,
 günbəgün,
 aybaay, ilbəl
 güllələmək
 lazım gələcək məni...

Səhifə 86, 1969

38
 Ürəyi sözlə dolu
 adam kimi öləcək,
 yoxsa açıb tökəcəm
 içindəkiləri
 bloknötüm?
 Qarğalar alacaq
 başının üstünü,
 ya göyərçinlər?
 Bu neçə min sözdən
 hansı qalacaq
 kimin yadında?
 Bu son səhifəsiylə
 sabahacan
 bağlanacaq bloknötüm,
 ya əbədi?
 Açılsa,
 kim açacaq onu?
 Xalqım,
 düşmən,
 ya meh?...

Səhifə 89, 1969

39
 Buludlar
 restorandan
 təzəcə çıxmış gürcülərtək
 ağır, təmiz, mehriban.
 Bağımız it günündə...
 Meyvələr quru,

hovuz çatlaq,
quyu kor...

Səhifə 102, 1969

40
Gün-güzəran
qörünmür gözümə
qözlərim taleyimin
əlinə dikilən gündən.
Sən də səhər-axşam
deyirsən
yaşamaq lazımdır
indi mənə.
İndi mənə
şer yazmaq lazımdır,
yaşamaq yox...

Səhifə 103, 1970

41
Neçə ağac
şikəst oldu bu qış
Əlsiz-ayaqsız
gəlib çıxdı yaza
meşələrin çoxu...
İndi yarpaqlar
uşaqlar kimi səslə,
uşaqlar kimi təmiz.
Ötən qışdan xəbərsiz...

Səhifə 104, 1970

42
Gəl, qoluma gir,
gedib bir baş çəkək
heyvanxanaya.
Sənəm sözlə dolub,
açıb demək istəyirəm sənə.
Üzünü...
qəfəsdə mürgü vuran
bir nəhəng aslana tutub...

Səhifə 105, 1970

43

Yadıma salma, qurban olum,
 bu gün ad günündür.
 sənə bir şey
 ala bilməyəcəyəm...
 Bir kəsin də ömrünə
 girmək qismət olmayıb mənə.
 Hamının qapısı ağzında
 dayana bilmişəm ancaq.
 Sənin də.
 Taleyim bu dünyaya
 əliboş göndərib məni...
 Olur, yadıma salma,
 qurban olum,
 bu gün ad günündür...

Səhifə 106, 1970

44

Sevirəm deyən dodaqlara,
 Günəşə baxan uşaqlara,
 Dənizə çıxan qayıqlara,
 Bir yağış yağır gecə, səhər.

Hər damlası bir çiçək, bir gül,
 Bir arzu, bir söz,
 Bir tale, bir bəxt gətirir,
 Bəzən bir ümid, bəzən göz yaş.ı.
 Gətirir bir çiçək yağışı.'

Bir yağış yağır gecə, səhər,
 Boyayır rənginə dünyanı,
 Böyüyür sevinc, sönür kədər,
 Bir yağış yağır gecə, səhər...

Səhifə 107, 1970

45

Mənə bu gün

qocalmısan dedilər.
 Öləcəyimi deməyin.
 Mənə bu gün
 qocalmısan
 dedilər...

Səhifə 109, 1971

46
 Nə daş qaldırdım,
 nə at çəpdim.
 Nə bir yadı
 azad insan edə bildim,
 nə özümü.
 Dünyaya baxmağa gəldim...

Səhifə 110, 1971

47
 Molla Pənah Vaqifə

Külək əsir bayram günü.
 Bu gün.
 Arabir parkdan
 Bir ölüvay orkestrin
 səsinə gətirir evimə külək.
 Evimdə
 pendir-çörəkdən savayı
 heç nə yoxdur.
 Bir də beş-on çimdik
 Mokko qəhvəsi qalıb
 dəmir qutunun dibində.
 Bu gün gözlərim dikilib
 bayraqlardan səkiyə düşmüş
 ölü qartal qanadlarının
 kölgəsinə...

Səhifə 111, 1971

48
 Gecə göy üzü ylduzlarla dolu.
 Biri,

neçə min günəş boydadır
 bəzi ulduzların.
 Bəs niyə qərq olmuruq
 onların işığına,
 yanmırıq istisinə?
 Uzaqdırlar, çox uzaq,
 özgə dərdi kimi uzaq...

Səhifə 117, 1980

49
 Bir kəsin
 yadına düşmək
 istəyirəm yaman,
 bir kəsin yuxusuna girmək.
 Sağlığımıza içilmək
 istəyirəm yaman.
 İstəyirəm
 arzularımın
 əlindən tutan,
 xatirəmi
 yerdən qaldıran olsun.
 Bir kəsin gülüşünə,
 birinin ahına
 dönmək,
 bir pəncərədə yanıb,
 bir pəndərədə
 sönmək istəyirəm yaman...

Səhifə 120, 1982

50
 Məni unut, unut,
 yaddaşın da
 bir yük olub ömrümə.
 Təklində qalan
 səsım,
 Doğrum, yalanım
 özümə gərəkdir hələ.
 Səndən çox
 özümə gərəkdir
 sənsiz qalmağım...

Səhifə 121, 1982

51

Unutma,
bu gecə yerinə girəndə yum gözlərini,
yorğanı da lap başına çək ki,
zil qaranlığa batasan.
Və orada
bir anlıq zülmətdə yadına sal məni.
Onda, orda görəcəksən ki,
az da olsa,
gözlərimdən işıq düşür üstünə...

Səhifə 122, 1982

52

Bu dünyanın söz-söhbəti,
ikiüzlü həqiqəti
gəlib qulağıma dolur.
Bu dünya şer yazmağa
məna bu gün mane olur...

Səhifə 123, 1982

54

Mənim bir pişiyim olacaq
yer üzündə ən yumşaq.
Bir kreslo tapılacaq oturmağa
dünyadan da geniş,
yer üzünün ən gözəl tütünüylə dolu
bir ingilis qəlyanı,
ətirli tütüsüylə
bürüyəcək məni,
bir də nəhəng divar saati
duracaq gözlərimin qarşısında,
ömrümün
ən gözəl çağını
göstərə-göstərə...

Səhifə 130, 1982

55

Üzünüzü divara tutun,
yer üzündəki heykəllər!
Qranitdən yonulmuş
bir at belinə
dipdiri,
totuq bir uşaq minib,
səyirdir qranit atı...

Səhifə 131, 1982

56

Yenə də uğuldadı beynim.
Yenə də...
Kimə,
nəyə gərəyəm, Allah?
Çoxmu qapı qalıb
bu ömrün koridorlarında?
Kor əlində
fotoşəkil kimiyəm...

Səhifə 132, 1982

57

Yorğun maral gözünə
bənəyəm dəniz,
bir də hardansa
səhraya atılıb,
ağlayan su pərisi
düşdü yadıma.
Nəylə dolur,
ürəyim nəylə dolur?
İkicanlı dünya
həmişə müharibə doğur...
Bu gün yaman uzandı...
Uzaqda dan ulduzu,
Otaqda
Neft lampası yandı...

Səhifə 133, 1982

58

Gəlişinə lap az qalıp,
 Cəmi ikicə saat,
 Gəlmə, qurban olum, gəlmə,
 Bu gün də məni aldat...

Unut verdiyin vədəni,
 Ya da xəstələn yenə,
 Ancaq gəlmə, qurban olum,
 Sevinmək düşmür mənə...

Hər gün nəyisə gözləmək,
 Ömür, gün dirəyimdir,
 Mənim sevinc, məhəbbət yox,
 Ayrılıq çörəyimdir...

Səhifə 134, 1983

59

Yalan deyirlər,
 yalan sözdür,
 asanlıqla,
 gülə-gülə
 doğmayıb, yaratmayıb
 öz musiqisini Mosart.
 Belə asan,
 gülə- gülə ölə bilməz insan.
 Yalan deyirlər, yalan...

Səhifə 139, 1983

60

Otuz ikinci il olaydı.
 Olaydım Çikaqoda.
 Bir kafedə
 qəlyan çəkə-çəkə oturaydım.
 Və mütləq
 bir svinq çalınaydı orda.
 Çalınaydı
 kökdən düşmüş qəhvəyi royalda
 Çalanı özüm,
 həm də zənci olaydım mütləq...

Səhifə 140, 1983

61

Gedirəm, yenə də qayıtmaq üçün,
 Ömür evə dönüb – ev birotaqlı,
 Hara üz tutasan, hara qaçasan,
 Dünya da bağlıdır, qapı da bağlı.

Bu neft lampasının zəif işığı,
 Divara əlacsız kölgələr salır,
 Allah şeirimdən də “sevinc” sözünü
 “Sənin deyil!” deyib, əlimdən alır...

Səhifə 141, 1983

62

Rəngi solmuş bir səslə
 deyilərkən “sevirəm” sözü,
 qadın səsinə
 rəng seçə bilməyəndə
 həsrətin gözü,
 quru yurda,
 dağılmış ocağa dönür
 təbiətin özü...
 Odur sus, saxlama həyatımı
 rəngi solmuş səslə,
 soldurma yaşadığım bu
 əlvan dünyanı,
 uydurduğum işığı belə
 söndürmə gözlərimdə.
 Onsuz da bilmirəm,
 bilmirəm ömrüm kimdədir,
 ölümüm kimdə...

Səhifə 142, 1983